– mathematical methods of measurement and comparison. The study of the effectiveness of the norms of labor law is impossible without measuring those parameters that characterize their effectiveness and coexistence. The measurement method consists ofexpressing the parameters of the effectiveness of legal norms (conditions and criteria of their effectiveness) in the form of quantitative values for comparison.

It should be also noted that in assessing the effectiveness of the rules of labor law and regulations as any other industry, it is necessary to identify objective factors that positively or negatively affect the outcomes of law enforcement. These include the reversal of public administration in various fields, the restructuring of the system, man-made and natural disasters, financial and economic "failure", socio-political conflicts and others.

Literature:

1. Legal monitoring: actual problems of theory and practice / Ed. N. N. Montenegro. – Moscow : International Law Institute, 2010. – 232 p.
2. Efficiency of legal norms / VK Kudryavtsev, VI Nikitinsky, IS Samoschenko, VV Glazyrin. – Москва : Yurid. Lit., 1980. - 280 p.
3. Chugunov VE, Chuvilev AA On some areas of application of sociological methods in Soviet procedural science // Problems of sociology of law. – Vilnius, 1970. – Izp. 1
4. Kerimov D. A., Pokrovsky I. F. Experience of using cybernetic tools for automation of information service of law // Vestnik Leningrad. un-that Sir philosophy, economics, law. –L., 1964. – Issue 1.

О. В. Макарова,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
НПУ імені М. П. Драгоманова

ЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ

Проголошення України суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою, безсумнівно, вимагає високого рівня правосвідомості та правової культури, які формуються за допомогою правового виховання та правової освіти.

Серед основоположних чинників, які сприяють становленню демократичних засад суспільства та підтримують правопорядок є правова свідомість та правова культура. Як зазначається в проекті "Право і життя", останнім часом "проблема правового виховання, формування правосвідомості та правової культури в сучасній Україні істотно актуалізується, набуває характеру невідкладної, вимагає вжиття

кардинальних заходів, від успішної реалізації яких багато в чому залежить успіх державного будівництва в країні [1]".

Правова освіта нині залишається питанням державного значення [2]. Про це свідчить прийняття значної кількості нормативно-правових актів, які діють в Україні. Крім Конституції на сьогоднішній день визначення правових, організаційних та фінансових засад функціонування і розвитку системи освіти, в тому числі правової, здійснюють Закони України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про загальну середню освіту", "Про дошкільну освіту", "Про професійну (професійно-технічну) освіту", "Про позашкільну освіту", Національна доктрина розвитку освіти, Конвенція про права дитини, Програма розвитку юридичної освіти, Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Державна національна програма "Освіта" ("Україна XXI століття") тощо.

На наш погляд, правове виховання та правова освіта нерозривно пов'язані між собою. Адже будь-яка освіта, в тому числі правова, несе в собі виховний потенціал, а, реалізуючи виховні завдання, неможливо обійтися без навчання. Саме тому, вважаємо, що саме правова освіта є необхідною умовою формування належного рівня правової свідомості та правової культури громадян.

Питання функціонування і розвитку правової освіти на сьогоднішній день регулює Національна програма правової освіти населення, у загальних положеннях до якої зазначається, що Програма "передбачає створення необхідних умов для набуття широкими верствами населення правових знань та навичок у їх застосуванні, забезпечення доступу громадян до джерел правової інформації, а також визначає основні напрями правоосвітньої діяльності та першочергові заходи щодо їх реалізації. Метою Програми є підвищення загального рівня правової культури та вдосконалення системи правової освіти населення, набуття громадянами необхідного рівня правових знань, формування у них поваги до права" [3].

Серед основних завдань, які визначені Програмою правової освіти населення визначено наступні:

– "підвищення рівня правової підготовки населення, насамперед учнівської та студентської молоді, громадян, які перебувають на державній службі, обрані народними депутатами України, депутатами місцевих рад, викладачів правових дисциплін та журналістів, які висвітлюють правову тематику;

– створення належних умов для набуття громадянами знань про свої права, свободи і обов'язки;

– широке інформування населення про правову політику держави та законодавство;

– забезпечення вільного доступу громадян до джерел правової інформації;

– вдосконалення системи правової освіти населення, збереження та розвиток вітчизняних традицій у цій сфері" [3].

Найбільш ефективною і результативною формою правового виховання є правова освіта, тобто цілеспрямована, систематична діяльність навчально-виховних і культурно-освітніх закладів, спрямована на засвоєння необхідного рівня знань про державу і право, формування та підвищення рівня правосвідомості та правової культури, виховання учасників правовиховного процесу в дусі поваги до закону та прав людини [4, с. 13].

Погоджуємося з думкою колективу авторів, які у монографії "Правове виховання в сучасній Україні", вказують, що у сфері правового виховання для України в даний час актуальними є такі завдання: "створення обґрунтованої державної правової політики, а на її основі – концепції правового виховання населення; створення багатоступеневої системи правового виховання і освіти; підвищення загального рівня моральності громадян; популяризація правових знань (зокрема, через засоби масової інформації); пробудження інтересу в населення до правових знань і підвищення їх доступності; застосування методів реклами і "public relations"; розвиток сімейного правового виховання тощо" [5, с. 382].

Чинне законодавство України передбачає безперервність і наступність правової освіти, починаючи з дошкільних навчальних закладів з наступним продовженням у загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих та інших навчальних закладах [6, с. 204].

Розглядаючи перспективи правового виховання в Україні, слід виділити такі завдання щодо його оптимізації:

– підвищення загальної культури громадян;

– забезпечення безперервності й наступності правового навчання;

– диференційована система правового навчання в залежності від вікової категорії;

– популяризація правових знань;

– доступність правової інформації;

– сприяння сімейного правового виховання.

Значення правового виховання в сучасній Україні неможливо переоцінити. Визначені в Основному Законі держави завдання щодо створення демократичної, соціальної, правової держави не можуть бути вирішені без високого рівня правового виховання. Адже громадяни є основним чинником, здатним утворювати державу та правопорядок, приводячи в дію норми Конституції. Успішне вирішення цих завдань залежить від багатьох чинників, але більшою мірою – від рівня організації правової освіти та виховання населення держави.

Л і т е р а т у р а :

1. Правове виховання в сучасній Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.biblioteka-pysareva.edu.kh.ua/resursi_ta_poslugi/proekt_pravo_i_zhittya/pravove_vihovannya_v_suchasnij_ukraini/.
2. *Гуз А. М.* Наукові засади підготовки педагогічних юридичних кадрів для загальноосвітніх закладів України в 1991–2007 роках [Електронний ресурс] / А. М. Гуз. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/INB/2009-5/09_Guz.pdf.
3. Про Національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18 жовтня 2001 р. № 992/2001 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 43. – Ст. 1921.
4. *Макарова О. В.* Правовий нігілізм: теоретико-правовий аспект : автореф. дис. … канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 "Теорія та історія держави і права ; історія політичних і правовий учень" / канд. юрид. наук: 12.00.01 / О. В. Макарова. – Київ, 2010. – 186 с.
5. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін. ; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2013. – 440 с.
6. *Макарова О. В.* Правова освіта дітей дошкільного віку / О. В. Макарова // Одинадцяті юридичні читання: Матеріали міжнародної наукової конференції "Форма сучасної національної української держави: реалії та перспективи". – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – С. 202-204.

О. О. Морозова,
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри правознавства
НПУ імені М.П. Драгоманова
В. О. Морозова
аспірантка кафедри галузевих юридичних дисциплін
НПУ імені М. П. Драгоманова

ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Проаналізувавши доктринальні дефініції інформації, як об'єкта цивільних правовідносин, з'ясувавши зміст цивільних суб'єктивних інформаційних прав та виходячи із запропонованої класифікації інформаційних прав у сфері охорони здоров'я, вважаємо за доцільне поділити усі інформаційні права у сфері охорони здоров'я на два принципово різні види відповідно до їх функціонального призначення.

До першого виду віднесемо інформаційні права у сфері охорони здоров'я, які закріплюють свободу поведінки фізичної особи в інформаційних стосунках сфери охорони здоров'я, зокрема, право на інформацію про стан свого здоров'я, право на ознайомлення з особистими паперами (у тому числі переданими до відповідних організацій та фондів), право на отримання своєчасної інформації про фактори, що сприяють